

NORSK OLJEMUSEUM ÅRBOK 2008

Brødrene Hanssens Auto

Av Harald Tønnesen

Den 8. oktober 2004 åpnet riksantikvar Marstein det nyrestaurerte Brødrene Hanssens Auto ved Stangeby på Nøtterøy i Vestfold. Riksantikvaren påpekte at dette ikke var den første bensinstasjonen som var restaurert, men det var det første hele bilanlegget som var gjenskapt, med bl.a. bensinstasjon, verksted, salgslokale for nye biler, bruktbil avdeling, samt smie/støperi. Stasjonen skulle egentlig vært revet, men en gruppe entusiaster har tatt vare på og restaurert den tilbake til dens opprinnelige utseende.

*Bensinstasjonen i
BP-farger. Foto:
Vidar Holtungen.*

Firmaet

Firmaet ble egentlig startet allerede i 1939, men i 1946 sto et nytt bilverksted ferdig på Stangeby. Ikke lenge etter ble arbeidet med et støperi og en smie startet. Her ble det laget både båtutstyr, deler til Brita kjøkkenmaskiner og til en egenkonstruert gressklipper. Støperiet ble for øvrig nedlagt i 1954 og samme år ble en ny bensinstasjon åpnet.

Verkstedet hadde mye å gjøre, men selskapet ønsket flere bein å stå på. Salg av nye biler var derfor ønskelig og i 1951 fikk firmaet agentur for salg av Moskvitch. Fra salgsprotokollene går det frem hvilke bilmerker Brødrene Hanssens Auto solgte:

- 1951 – 1964 Moskvitch
- 1954 – 1963 Borgward / Arabella
- 1954 – 1982 Fiat
- 1961 – 1962 Rapid og Matador
- 1982 Subaru

Som vi ser faller ferdigstillingen av bensinstasjonen og avtalene med salget av Borgward og Fiat sammen. Det var nemlig en forutsetning for

disse agenturene at det også var bensinstasjon knyttet til salgslokalene.

For å få kjøpe ny bil før 1960 var det nødvendig å ha importlisens. En måte å få lisens på var å kunne dokumentere at en tjente utenlandsk valuta inn til landet. En av de yrkesgruppene som gjorde dette var hvalfangerne. Brødrene Hanssens auto tok derfor kontakt med noen av de som reiste ut om høsten og disse ble selskapets salgrepresentanter nede på feltet. Kontrakter på nye biler ble inngått og bilene sto klare når kjøperne kom hjem om våren. Selskapet ble etter hvert en av Sør-Norges største Fiat forhandlere, og et år viser salgsprotokollen at det ble solgt 120 nye og 150 brukte biler.

Firmaet opphørte i 1982, og anlegget ble solgt til nye eiere. Diverse virksomheter hadde tilhold der noen år framover, inntil anlegget ble kjøpt av vegvesenet i 1991 for å forhindre at det ble etablert storkiosk/videobutikk i lokalene. Statens vegvesen mente at denne type virksomhet ikke var tilrådelig like inntil den sterkt trafikkerte hovedveien. Da området var regulert som forretningseiendom, ville vegvesenet ha store problemer med å hindre ny og uønsket virksomhet i anlegget. Formålet med kjøpet var derfor å rive anlegget.

Bevaring

En gruppe innen veteranbilmiljøet i distriktet fattet interesse for anlegget og ønsket dette bevart for ettertiden. Nøtterøy kommune, Vestfold fylkeskommune og Statens vegvesen ble kontaktet for eventuelt å kunne komme fram til en avtale om å redde stasjonen. Etter en lengre tids dialog frem til 2000, ga Statens vegvesen etter og i mai 2000 ble interessegruppen for å bevare og restaurere anlegget til tidligere Brødrene Hanssens Auto stiftet.

I avtalen med Statens vegvesen gis interessegruppen anledning til å restaurere bygningsmassen og til en senere begrenset bruk av anlegget. Anlegget er fortsatt Statens vegvesen sin eiendom, mens alle driftsutgifter, faste kostnader og forsikringer dekkes av interessegruppen. Statens vegvesen har i avtalen satt en foreløpig begrensning i antall medlemmer i interessegruppen (8 til 10 personer), men har akseptert at det under restaurerings- og vedlikeholdsarbeid vil kunne oppholde seg flere personer på området. Interessegruppen har også forpliktet seg til å overta anlegget hvis Statens vegvesen finner det mest hensiktsmessig å avhende.

Restaureringsarbeidet

Så fort avtalen med Statens Vegvesen var undertegnet startet det praktiske arbeidet. Anlegget var nå i en sørgelig forfatning, alt som kunne ødelegges var ødelagt, på taket vokste det store trær og området ble av noen betraktet som en søppelplass. Opprydding og fjerning av søppel var ikke gjort på en dag, bare fra kjelleren under verkstedet ble det fjernet åtte tonn med søppel.

Pumper inne i bensinstasjonen. Foto: Vidar Holtungen

Arbeidet med å legge nytt takbelegg og isolasjon ble satt ut på anbud, men ellers ble det meste av arbeidet gjort med egeninnsats fra medlemmene.

Det ble etablert et godt samarbeid med Statoil, som har skaffet til veie tidsriktige pumper og annet utstyr til bensinstasjonen. Også disse er restaurert av medlemmene i gruppen. Noe utstyr har også kommet fra et gammelt BP-anlegg (Tankodden) som lå på en av øyene utenfor Tønsberg.

Riksantikvaren har med bakgrunn i oversikter utarbeidet av fylkeskommuner og byantikvarer over kulturminner fra biltrafikkens pioner-

tid i Norge, utarbeidet en oversikt over «Anbefalte, Bevaringsverdige anlegg». Under Vestfold er kun ett anlegg oppført:

«BP-stasjon på Stangeby Nøtterøy. Bensinstasjon, smie/lagerbygg og bilverksted er restaurert og drives av Interessegruppen Brødrene Hanssen`s Auto. Anlegget er i funkisstil og tegningene er signert Asbjørn Langås 16.02.1946. Bensinstasjonen ble først oppført i 1954.»

Hovedbygningen inneholder bensinstasjon, serviceverksted, vaskehall og salgsavdeling for nye biler. Vaskehallen er innredet som et lite museum med bensinpumper og annet relatert utstyr og rekvisita. I salgsavdelingen står skrivepulten til selgeren og en Fiat 850 1968-modell som opprinnelig ble solgt av Brødrene Hanssens Auto.

I ettertid er også den gamle bruktbilhallen bygget opp igjen samt en bussgarasje som huser den første bussen som ble levert til Nøtterøy etter siste krig. Det er en Volvo 1946-modell som gikk for rutebilselskapet AL Øybuss.

Etter flere års dugnadsarbeid er det lagt ned ca. 26.000 dugnadstimer, og brukt over en million kroner. Midler til å gjennomføre dette arbeidet er skaffet tilveie ved å arrangere loppemarkeder, utlodninger, medlemmene har gått med telefonkataloger, samt at det er mottatt støtte fra banker og private selskaper.

Artikkelen er sammenfattet etter opplysninger fra Vidar Holtungen som er leder av Interessegruppen Brødrene Hanssens Auto.